

ശ്രീഃ  
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ  
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ  
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര  
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺയകാണഡേ

॥ ദ്വിസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

ശ്രീഃ  
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ  
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ  
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര  
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

## ॥ ദ്വിസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീരാമലക്ഷ്മണാഭ്യാം ചിതാഗ്നിനാ കബന്ധസ്യ ദാഹോ  
ദിവ്യരൂപം ധൃത്യാ തേന ശ്രീരാമായ സുഗ്രീവേണ സഹ മൈത്രിം  
കർതും സംമതിദാനം

ഏവമുക്തൗ തു തൗ വീരൗ  
കബന്ധേന നരേശ്വരൗ |  
ഗിരിപ്രദരമാസാദ്യ  
പാവകം വിസസർജ്ജതഃ || 3.72.1 ||

ലക്ഷ്മണസ്തു മഹോൽക്കാഭി -  
ർജ്ജുലിതാഭിഃ സമന്തതഃ |  
ചിതാമാദീപയാമാസ  
സാ പ്രജ്ജ്വാല സർവതഃ || 3.72.2 ||

തച്ഛരീരം കബന്ധസ്യ  
ഘൃതപിണ്ഡോപമം മഹത് |  
മേദസാ പച്യമാനസ്യ  
മന്ദം ദഹത പാവകഃ || 3.72.3 ||

സവിധൂയ ചിതാമാശു  
വിധുമോഽഗ്നിരിവോത്ഥിതഃ |

അരജേ വാസസീ ബിഭ്ര -

നമാൽയം ദിവ്യം മഹാബലഃ || 3.72.4 ||

തതശ്ചിതായാ വേഗേന

ഭാസ്വരോ വിരജാംബരഃ |

ഉത്പപാതാശു സംഹൃഷ്ടഃ

സർവപ്രത്യംഗഭൂഷണഃ || 3.72.5 ||

വിമാനേ ഭാസ്വരേ തിഷ്ഠൻ

ഹംസയുക്തേ യശസ്കരേ |

പ്രഭയാ ച മഹാതേജാ

ദിശോ ദശ വിരാജയൻ || 3.72.6 ||

സോന്തരിക്ഷഗതോ വാക്യം

കബന്ധോ രാമമബ്രവീത് |

ശൃണു രാഘവ തത്തേന

യഥാ സീതാമവാപ്സ്യസി || 3.72.7 ||

രാമ ഷഡ് യുക്തയോ ലോകേ

യാദിഃ സർവം വിമൃശ്യതേ |

പരിമൃഷ്ടോ ദശാനേന

ദശാഭാഗേന സേവ്യതേ || 3.72.8 ||

ദശാഭാഗഗതോ ഹീന -

സ്ത്വം ഹി രാമ സലക്ഷ്മണഃ |

യത്കൃതേ വ്യസനം പ്രാപ്തം

ത്വയാ ദാരപ്രധർഷണം || 3.72.9 ||

തദവശ്യം ത്വയാ കാർയഃ

സ സുഹൃത് സുഹൃദാം വര |

അകൃത്യാ നഹി തേ സിദ്ധി -

മഹം പശ്യാമി ചിന്തയൻ || 3.72.10 ||

ശ്രൂയതാം രാമ വക്ഷ്യാമി

സുഗ്രീവോ നാമ വാനരഃ |

ഭ്രാത്രോ നിരസ്തഃ ക്രുദ്ധേന

വാലിനാ ശക്രസുനുനാ || 3.72.11 ||

ഋഷ്യമൂകേ ഗിരിവരേ

പമ്പാപർയന്തശോഭിതേ |

നിവസത്യാത്മവാൻ വീര -

ശ്ചതുർഭിഃ സഹ വാനരൈഃ || 3.72.12 ||

വാനരേന്ദ്രോ മഹാവീര്യ -

സ്തേജോവാനമിതപ്രഭഃ |

സത്യസന്ധോ വിനീതശ്ച

ധൃതിമാൻ മതിമാൻ മഹാൻ || 3.72.13 ||

ദക്ഷഃ പ്രഗൽഭോ ദൃഢിമാൻ

മഹാബലപരാക്രമഃ |

ഭ്രാത്രോ വിവാസിതോ വീര

രാജ്യഹേതോർമഹാത്മനാ || 3.72.14 ||

സ തേ സഹായോ മിത്രം ച

സീതായാഃ പരിമാർഗണേ |

ഭവിഷ്യതി ഹി തേ രാമ

മാ ച ശോകേ മനഃ കൃമാഃ || 3.72.15 ||

ഭവിതവ്യം ഹി തച്ഛാപി

ന തച്ഛക്യമിഹാൻയഥാ |

കർതുമിക്ഷ്വാകുശാർദൂല  
കാലോ ഹി ദുരതിക്രമഃ || 3.72.16 ||

ഗച്ഛ ശീഘ്രമിതോ വീര  
സുഗ്രീവം തം മഹാബലം |  
വയസ്യം തം കുരു ക്ഷിപ്ര -  
മിതോ ഗത്യാദ്യ രാഘവ || 3.72.17 ||

അഭോഹായ സമാഗമ്യ  
ദീപ്യമാനേ വിഭാവസൗ |  
ന ച തേ സോഽവമന്തവ്യഃ  
സുഗ്രീവോ വാനരാധിപഃ || 3.72.18 ||

കൃതജ്ഞഃ കാമരൂപീ ച  
സഹായാർഥീ ച വീര്യവാൻ |  
ശക്തൗ ഹൃദ്യ യുവാം കർതും  
കാർയം തസ്യ ചികീർഷിതം || 3.72.19 ||

കൃതാർഥോ വാക്യതാർഥോ വാ  
തവ കൃത്യം കരിഷ്യതി |  
സ ഋക്ഷരജസഃ പുത്രഃ  
പമ്പാമടതി ശങ്കിതഃ || 3.72.20 ||

ഭാസ്കരസ്യൗരസഃ പുത്രോ  
വാലിനാ കൃതകിർബിഷഃ |  
സന്നിധായായുധം ക്ഷിപ്ര -  
മൃഷ്യമുകാലയം കപിം || 3.72.21 ||

കുരു രാഘവ സത്യേന  
വയസ്യം വനചാരിണം |

സ ഹി സ്ഥാനാനി കാർത്ത്യായേന  
സർവാണി കപികുഞ്ജരഃ || 3.72.22 ||

നരമാംസാശിനാം ലോകേ  
നൈപുൺയാദധിഗച്ഛതി |  
ന തന്യാവിദിതം ലോകേ  
കിഞ്ചിദസ്തി ഹി രാഘവ || 3.72.23 ||

യാവത് സൂര്യഃ പ്രതപതി  
സഹസ്രാംശുഃ പരന്തപ |  
സ നദീർവിപുലാൻ ശൈലാൻ  
ഗിരിദുർഗാണി കന്ദരാൻ || 3.72.24 ||

അൻവിഷ്യ വാനരൈഃ സാർധം  
പത്നീം ത്യേധിഗമിഷ്യതി |  
വാനരാംശു മഹാകായാൻ  
പ്രേഷയിഷ്യതി രാഘവ || 3.72.25 ||

ദിശോ വിചേതും താം സീതാം  
ത്വദ്വിധോഗേന ശോചതീം |  
അൻവേഷ്യതി വരാഭാഹാം  
മൈഥിലീം രാവണാലയേ || 3.72.26 ||

സ മേരുശൃംഗാഗ്രഗതാമനിന്ദിതാം  
പ്രവിശ്യ പാതാലതലേപി വാശ്രിതാം |  
പ്ലവംഗമാനാമൃഷഭസ്തവ പ്രിയാം  
നിഹത്യ രക്ഷാംസി പുനഃ പ്രദാസ്യതി || 3.72.27 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ  
അരൺയകാണ്ഡേ ദ്വിസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ||